

Nr 167

Utlåtande i anledning av väckta motioner om pension åt Frans Herman Lindgrens änka.

(5:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Erik Jansson* (I: 90) och den andra inom andra kammaren av herrar *Hedqvist* och *Johansson* i Södertälje (II: 128), har hemställts, att riksdagen måtte tillerkänna fru Maj Lindgren en årlig pension för henne och hennes barn enligt samma grunder, som skulle ha tillämpats, därest riksförsäkringsanstalten ansett sig kunna enligt gällande förordning utanordna ersättning.

Till stöd för ifrågavarande förslag anföres i motionen I: 90 följande.

Frans Herman Lindgren, Stockholm, som fullgjorde militärtjänst vissa tider under åren 1939—1944, tjänstgjorde under tiden 31/3—25/5 1944 såsom motorcykelordonnans vid I brigaden, 14 spec. kompaniet 12-cm-grk plutonen. I början av april 1944, under pågående fälttjänst vid fullgörandet av givet uppdrag, drabbades Lindgren av ett olycksfall vid omkullkörning med en militärförbandet tillhörande motorcykel. Han skadade därvid höger arm och höger ben med påföljd bl. a. att armen blev blåslagen och öm. Blåmärkena och ömheten försvann efter några dagar för att efter en månad efterföljas av en irriterande värk i underarmen. Vid besök hos brigadläkaren förklarade denne, att värken troligen hade reumatiskt ursprung och ej hade med olyckan att göra. Brigadläkaren ordinerade magnecytabletter, men någon ytterligare behandling eller någon närmare undersökning verkställde han ej. Värken i underarmen upphörde ej men avtog tidvis för att sedan återkomma med stegrad styrka.

Sedan Lindgren återgått till civilt arbete, besökte han i september 1944 Sabbatsbergs sjukhus för att få hjälp för den, som han trodde, reumatiska värken. Vid sjukhusläkarens undersökning konstaterade denne en mindre förhårdning i muskelpartiet i högra armen samt ordinerade våtvarmt omslag under cirka tre veckor, under vilken tid Lindgren gick under sjukhusläkarens kontroll. Sjukhusläkarens namn var F. Lindström. Då den av doktor Lindström föreskrivna behandlingen ej lämnade något resultat utan förhårdnaden kvarstod företogs operation. Vid den efter operationen företagna patologiska undersökningen, som ägde rum på radiumhemmet, konstaterades en elakartad tumör, malign synovealom. Med anledning av detta konstaterande remitterades Lindgren till professor Berven på radiumhemmet, som emellertid återremitterade Lindgren till Sabbatsbergs sjukhus för reoperation, varvid ett större ingrepp gjordes i muskulaturen i underarmen. Sedermera företogs upprepade operationer i underarmen på grund av recidiv.

Operationerna kunde emellertid icke hindra sjukdomens förlopp, och Lindgren avled av denna den 30 oktober 1949. Det var Lindgrens bestämda uppfattning, att den åkomma han avled av var en följd av olyckshändelsen med motoreykeln, och det synes som om allt talar för detta. Lindgren vände sig redan den 15 januari 1948 till riksförsäkringsanstaltens militärbyrå och anhöll om invaliditetsersättning jämlikt 1927 års militärsättningsförordning. Riksförsäkringsanstalten meddelade emellertid genom beslut den 1 april 1948, att Lindgren icke kunde tillerkännas någon ersättning jämlikt omförmälda förordning enär åkomsten enligt riksförsäkringsanstaltens uppfattning icke föranletts av det olycksfall under militärtjänsten, som här ovan relaterats. Efter besvär till kungl. försäkringsrådet fann detta genom beslut den 1 juli 1948 ej skäl ändra riksförsäkringsanstaltens beslut.

Även Lindgrens hustru, Maria (Maj) Amalia Lindgren, har efter makens död hänvänt sig till riksförsäkringsanstalten och ansökt om ersättning. Riksförsäkringsanstalten har emellertid genom beslut den 17 oktober 1953 förklarat, att anstalten haft till prövning huruvida ersättning skulle kunna utgå med stöd av kungligt brev den 20 juni 1947 angående prövning av vissa ärenden rörande ersättning i anledning av sjukdom ådragen under militärtjänstgöring och därvid funnit, att grund i anledning därav icke funnits för antagande att orsakssammanhang skulle föreligga mellan Lindgrens militärtjänstgöring efter den 2 september 1939 och den åkomma, varom här är fråga. Med anledning därav avslogs ansökningen. Kungl. försäkringsrådet har genom utslag den 11 juni 1954 ej funnit skäl göra ändring i riksförsäkringsanstaltens beslut.

Under den tid Lindgren varit intagen på sjukhus för denna åkomma, igångsatte tidningen Vecko-Revyn en insamling till förmån för Lindgren och hans maka och barn, enär det då var uppenbart, att Lindgren icke kunde gå igenom sjukdomen. Av insamlingen har Lindgrens två barn — alltsedan insamlingen avslutats — erhållit vardera 200 kronor i månaden till sitt uppehälle. Av dessa medel återstår numera cirka 6 500 kronor. Detta understöd om 400 kronor i månaden eller 4 800 kronor per år jämte 2 000 kronor per år från Bernströmska fonden samt ett belopp om 400 kronor per år från en fond, som handhaves av Föreningen för välgörenhetens ordnande, har Lindgrens änka och hennes två barn sedan mannens frånfälle haft att leva på.

Barnen är födda: Jan Herman den 11 juni 1940 och Agneta Maria Christina den 15 mars 1944. Maj Lindgren är helt oförmögen till arbete och har tidvis varit intagen på sjukhus. Hennes och barnens sammanlagda inkomster har under de gångna åren, alltsedan makens död, såsom framgår av ovanstående, uppgått till sammanlagt 7 200 kronor. Det är emellertid ovisst hur länge de kan få behålla understödet från Bernströmska fonden. Underhållet från Vecko-Revyns insamling kommer att vara slut inom kortare tid än två år. Därefter är Maj Lindgren helt ur stånd att försörja sig och sina barn.

Kungl. försäkringsrådets utslag torde grunda sig på att full bevisning om åkommans uppkomst ej kunnat företes. Då det å andra sidan ej heller kan bevisas att Lindgrens sjukdom och död ej har något samband med olyckan under militärtjänstgöringen, borde alla rimliga skäl tala för den mera generösa tolkningen från riksdagens sida.

Enligt ett den 26 oktober 1954 utfärdat läkarintyg är änkefru Lindgren på grund av psykoneuros oförmögen att orka med ett yrkesarbete, så länge hennes båda barn är i behov av hennes omvårdnad i hemmet.

Utskottet. Såsom i motionerna anföres har såväl riks försäkringsanstalten — genom beslut den 1 april 1948 — som försäkringsrådet — enligt beslut den 1 juli samma år — funnit ersättning jämlikt 1927 års militärsättningsförordning icke kunna tillerkännas Frans Herman Lindgren. Den åkomma i höger underarm, varav han led och som sedermera ledde till hans död, hade nämligen, såvitt av handlingarna framginge, icke föranletts av något Lindgren under militärtjänstgöring övergången olycksfall eller av tjänstgöringen i övrigt. Sedan änkefru Lindgren år 1953 hemställt att riks försäkringsanstalten måtte upptaga ersättningsfrågan till förnyad prövning, inhämtade anstalten yttrande från sin överläkare, docenten I. Palmer, som i fråga om den tumör, varav Lindgren led, uttalade att samband med trauma eller över huvud taget med militärtjänst vore uteslutet. Härefter förklarade anstalten, att ersättning med stöd av kungl. brevet den 20 juni 1947 angående prövning av vissa ärenden rörande ersättning i anledning av kroppsskada ådragen under militärtjänstgöring icke kunde utgå, enär grundad anledning icke funnes för antagande, att orsakssamband kunde föreligga mellan Lindgrens militärtjänstgöring efter den 2 september 1939 och åkomsten i fråga. Försäkringsrådet fastställde anstaltens avgörande. År 1954 anhöll änkefru Lindgren slutligen hos Kungl. Maj:t om ersättning på grund av sin makes sjukdom och död. Framställningen föranledde emellertid ej någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Mot bakgrunden av vad sålunda förekommit kan utskottet icke tillstyrka någon åtgärd i motionernas syfte. Utskottet hemställer därför,
att motionerna I: 90 och II: 128 icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 8 november 1955

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Närvarande: se under utlåtandet nr 168.